

ški invaziji, se lahko prigradi, da bodo priseljeni Nemci v par desetletjih neomejeni gospodarji v Slavoniji.

○ **Zlata vredna beseda.** Neki praški občinski odbornik je predlagal županu, da se naj nakloni onih 30.000 kron, ki jih sedaj dobivajo prireditelji konjskih dirk — češki šolski družbi.

○ **Ruska statistika za september.** V mesecu septembru je bilo 134 ljudi obsojenih na smrt. Od novega leta do 1. oktobra pa vsega skupaj 1038.

○ **Avtonomija za poljsko kraljevstvo.** Kakor poroča „Kurjer Polski“, je ruska vlada izgotovila zakonski načrt za avtonomijo poljskega kraljevstva. Po tem načrtu bodo smeli Poljaki ustanavljati svoje šole, deželni službeni jezik pa bo poljski; samo v onih okrajih, kjer je večina Malorusov ali Litavcev, bo dovoljen tudi maloruski in litavski jezik. Avtentični tekst zakona o samoupravi je ruski. Volilno pravico bodo imeli meščani, ki so dovršili 25. leto in posedujejo kakšno nepremičnino ali so najemniki, ki plačujejo: v Varšavi najmanj 360 rubljev letne najemnine, v ostalih mestih pa 60—180 rubljev. Cerkve, ustanove in privilegiranci nimajo volilne pravice. Žene, ki dobe tudi volilno pravico, jo bodo mogle izvrševati po svojih možeh ali sinovih. Židje ne morejo biti izvoljeni za župane niti njihove namestnike. — Policijski urad bo imel pravico pošiljati svojega komisarja na seje avtonomnega zbora.

Razgled po šolskem svetu.

— **Rektor češke tehnike v Pragi, prof. Bertl,** ki je imel pred nedavnim časom konflikt z naučnim ministrom in z dež. predsednikom češkim in ki je bil letos v priznanje zaslug vdružen izvoljen rektorjem češke tehnike, je resigniral na to mesto. Volitev novega rektorja bo v kratkem.

— **Ekskurzija ruskih dijakov.** V prihodnjih dneh pride iz Ruskega dijaške ekskurzija pod vodstvom prof. Pogodina, znanega slavofila. Ekskurzije se udeležijo okoli 10 študentk in 15 študentov. Peljejo se čez Levov in Krakov na Moravsko ter na Češko in po Dunavu na Balkan. — Vedno množični se vzajemni obiski Slovanov, osobito slovanke mladine so veselo znamenje za bodočnost. V medsebojnem spoznavanju leži temelj praktični naši vzajemnosti.

— **Profesor Lamprecht o nazadovanju nemških vseučilišč.** Iz Berlina javljajo: Veliko pozornost zbuja izjava o nazadovanju nemških vseučilišč, ki jo je znameniti zgodovinar prof. Karel Lamprecht, podal v nekem govoru na kongresu visokošolskih profesorjev v Lipskem. — Prof. Lamprecht je rekel: Mi nismo več na čelu vseučilišč sveta, Francija in Amerika sta nas že daleč prekosili.

— **Agronomsko fakulteto uredijo Bolgari** na svoji veliki šoli v Sofiji. S tem bo ugodeno onim mnogim mladim Bolgarom, ki se hodijo učiti poljedelstva v inozemstvo, vidi se pa tudi, kako napredno je bolgarsko kraljevstvo.

— **Agronomska fakulteta belgrajskega vseučilišča.** Srbska vlada je poklicala iz Prage v Beograd znanega agronoma-strokovnjaka dvornega svetovalca dr. Julija Stoklaso, naj bi organiziral na belgrajškem vseučilišču agronomsko fakulteto. Dr. Stoklasa se je rad odzval pozivu in je že minole nedelje razložil svoj program v akademskem svetu vseučilišča. Ta program je obenem tudi program dela na celokupni gospodarski preobrazbi Srbije. Ideja dr. Stoklase je našla v Srbiji umevanja in odličnih pristašev.

— **Češka šola v Draždanih.** „Hlas Naroda“ javlja, da je češko društvo „Vlastimi“ v Draždanih sklenilo ustanoviti v Draždanih češko ljudsko šolo. Šola se je že odprla. Upisalo se je takoj 200 otrok.

— **Slovenec — profesor stenografije na bolgarskem vseučilišču.** Bolgarski listi poročajo, da je imenovan za profesorja stenografije na bolgarskem vseučilišču v Sofiji slovenski rojak profesor Anton Bezenšek, ki je tudi oče slovenske stenografije. Doma je blizu Celja na Štajerskem.

— **Cesare Lombroso.** Profesor Cesare Lombroso je umrl v Turinu. Lombroso je osnovelec kriminalno-antropološke šole, ki smatra zločin kot nepotrebno posledico duševnega razpoloženja in storilčeve sposobnosti. On vidi v zločinu posledice atavizma (dadnosti) ali pa smatra zločinca za anormalnega človeka z ozrom na njegove prednike. Lombroso je slovit učenjak in je bil v Veroni rojen l. 1836, dne 6. novembra. Bil je doktor medicine.

— **Meščanska šola v Borovljah.** Deželni šolski svet v Celovcu je sklenil, da se osnuje meščanska šola za dečke in dekleta namesto nameravane obrtne šole.

— **Za ustanovitev kouservatorija v Zagrebu** se vrše predpriprave; otvoritev se vrši najbrže že prihodnje šolsko leto.

— **Visokošolske legitimacije** bodo odsedaj opremljene tudi z lastnikovo sliko, da bo v bodoče izključena vsaka zloraba.

— **Slovanška šolska deca v Pruski.** L. 1906. je bilo v kraljevini Pruski 6.554.837 šolske dece, od teh 5.654.433 mamske narodnosti in 900.495 drugih. Slovanke dece je bilo 13-56 odstotkov, in sicer Poljakov 864.175 ali 13-18%, češke 18.555 ali 0-28%, lužiško-srbske 12.102 ali 0-18%. Število poljske dece je v desetih letih od 498.583 naraslo na 611.190. Ta deca govori samo poljski.

— **Krajni šolski svet v Poštorni** so hoteli Nemci razpustiti. Stavili so ta predlog dr. Gessman, Sturm (rojen Slovenec), Bienöss, in Schmiel ter ga utemeljevali s tem, da on zanemarja tamošnjo nemško šolo. Nakana se jim pa ni posrečila, ker predlog baje ni dovolj utemeljen.

— **Častni doktorat.** Cesar je dovolil filozofski fakulteti češke univerze v Pragi, da je imenovala profesorja slovanke filologije na graški univerzi dr. Matijo Murka in dvornega svetnika Jagiča častnim doktorjem filozofije.

— **Profesor Anton Dorn,** voditelj in ustanovitelj napolske zoološke štacije je v Monakovem umrl.

— **Stolico za zrakoplovstvo** ustanove na ruskih tehnikah, in sicer v Petrogradu, Kijevu in v Novočerkasku. Na novočerkaski tehniki bodo združena teoretična predavanja s praktičnimi vajami v zrakoplovstvu.

— **Ljudsko šolstvo na Hrvaškem.** Koncem šol. l. 1907/8. je bilo na Hrvaškem po uradnih izkazih skupaj 1536 šol in to 1425 javnih, 49 verskih in 62 zasebnih. Ena šola odpade v županiji lički na 1907 prebivalcev, v modruški na 1544, zagrebški 2113, varaždinski 3007, belovarski 1758, požeški 1192, viroviški 1307, sremski 1717 prebivalcev; v mestih Zagreb na 2774, Varaždin 2684, Osek 1949 in Zemun 2074 prebivalcev. Po poučnem jeziku je bilo 1403 hrvaških, 16 nemških, 3 madjarske, 4 slovaške, nadalje 29 verskih šol hrvaških, 10 nemških in 10 madjarskih. Izmed 62 zasebnih šol je bilo 18 hrvaških, 6 nemških in 38 madjarskih. Skupno torej 1449 hrvaških, 32 nemških, 51 madjarskih in 4 slovaške šole.

— **Čehi za našo šolsko družbo.** Začetkom decembra priredi odsek „Češko-slovanke Jednote“ v Plznu veliko veselico na korist naše slovanke Ciril-Metodove družbe. V zvezi s slavnostjo bodo predavanja o slovenskih razmerah, bo turistična razstava slovenskih pokrajin, izložba slovenskih knjig in muzikalij, poizkuševalnica slovenskih vin itd. V Ljubljani se osnuje poseben odbor, ki bo prirediteljem v pomoč.

**Ne zabite
„Učiteljskega konvikta!“**

Z gospodarskega polja.

— **Davek na vozne listke** je po poročilu finančnega ministristva znašal l. 1907. vsoto kron 20.557.979 in se je zvišal napram dohodkom od tega davka v letu 1906. za kron 1.180.039.

— **Loterija.** Preteklo leto so znosili ljudje v loterije 34 milijonov kron, dobitkov pa se je izplačalo 1.300.000 K. Na vsakega loterista prid. 90 K.

— **Podraženje klobukov.** Avstrijski tvorničarji klobukov so sklenili povišati ceno klobukov za 5 do 10 odstotkov zaradi tega ker neprestano rastejo cene sirovinam, iz katerih se izdelujejo klobuki, zlasti zajčja dlaka, dlaka kunccev in bobrov.

— **Izseljevanje v mesecu avgustu.** V Severno Ameriko je odpotovalo čez Trst v mesecu avgustu 928, lansko leto v istem času 316 oseb. V Južno Ameriko se je odpeljalo letos v avgustu 348, lansko leto 253 potnikov. Od 1. jan. do 31. avg. t. l. je odpotovalo iz Trsta v Severno Ameriko 10.963, lansko leto v istem času 2759 oseb. V Južno Ameriko je slo letos 3199, lansko leto 2960 oseb. Izseljevanje v Severno Ameriko je v primeri z lanskim letom jako poskočilo.

Listnica uredništva.

V Istro: Priobčimo prihodnjš. — R. H. v Z.: Odgovorimo danes teden. Pozdravl!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1316. Kranjsko. 165 1—1

Na mestni dvorazrednici na Karolinski smilji, ki se ima razširiti v trirazrednico je izpraznjeno III. učno mesto združeno z ustanovljenimi učiteljskimi prejemki.

Prosilci za omenjeno službeno mesto naj vlagajo svoje pravilno opremljene prošnje po predpisani poti pri podpisnem c. kr. mestnem šolskem svet ljubljanskega najkasneje do dne 15. novembra t. l.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se pri oddaji službe ne bodo vpoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 25. oktobra 1909.

Predsednik: Iv. Hribar l. r.

St. 2416. 166 1—1

V krškem okraju se razpisuje s tem nadučiteljska služba na dvorazrednici v Studencu, nadučiteljska služba na trirazrednici v Veliki Dolini in učiteljska služba na trirazrednici na Raki v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim putem do 15. novembra 1909.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščen, morajo z dr. zdravno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Krškem, dne 17. oktobra 1909.

St. 978. Štajersko. 164 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Šent Janžu na Vinski gori je stalno popolniti mesto nadučitelja z dohodki III. plačilnega reda.

Prosilci za to mesto naj vpošljejo svoje redno opremljene prošnje predpisanim putem do 20. novembra 1909 pri krajnem šolskem svetu v Št. Janžu na Vinski gori, pošta Velenje.

Dokazati je znanje obeh deželnih jezikov. Predsednik.

Ne zamudite

se letos pripraviti o čudovito znižanih cenah

v veletrgovski hiši
R. STERMECKI v Celju.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljati čez K 20.— franko.

Posebno po ceni je: fina satinasta odeja, šivana, lastni izdelek, samo K 8.—. 55 26 21

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 40

Najboljše orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Dejna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživljenja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kavčiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339-88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	4.361.233-89
Rezervne in poroštvne zaloge	41.335.041-01
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda členom življen. oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37 letih dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	97.814.430-97

Vsa pojasnila daje 14 26—21

General. zastop banke „Slavije“

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 12.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče šte. 4 v Ljubljani Gradišče šte. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah. Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah. Tiskanje muzikalij in časopisov.

Telefon št. 118.

Litografija.

Poštna hranilnica št. 76.307.

(5) 52—37